

स द्विजो वैश्यर्तामेति वैश्यो वा शूद्रतामियात् । स्वधर्मात् प्रच्युतो विप्रस्ततः शूद्रत्वमाप्नुते । ११०५
 तत्रासौ निरयं प्राप्नो वर्णभ्रष्टो वहिष्कृतः । ब्रह्मलोकात् परिभ्रष्टः शूद्रः समुपजायते ।
 क्षत्रियो वा महाभागो वैश्यो वा धर्मचारिणि । स्वानि कर्माण्यपाहाय शूद्रकर्म निषेवते ।
 रूस्थानात् स परिभ्रष्टो वर्णमङ्गरतां गतः । ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रत्वं याति तादृशः ।
 यस्तु बुद्धः स्वधर्मेण ज्ञानविज्ञानवान् शुचिः । धर्मज्ञो धर्मनिरतः स धर्मकलमश्नुते ।
 इदं चैवापरं देवि ब्रह्मणा समुदाहृतं । अध्यात्मं नैष्ठिकं सद्भिर्द्धर्मकामैर्निषेव्यते । ११०६
 उग्रान्नं गृहीतं देवि गणान्नं श्राद्धसूतकं । दुष्टान्नं नैव भोक्तव्यं शूद्रान्नं नैव कर्हिचित् ।
 शूद्रान्नं गृहीतं देवि सदा देवैर्महात्मभिः । पितामहमुखोत्सृष्टं प्रमाणमिति मे मतिः ।
 शूद्रान्नेनावशेषेण जठरे म्रियते द्विजः । आहिताग्निस्तथा यज्वा स शूद्रगतिभागवेत् ।
 तेन शूद्रान्नशेषेण ब्रह्मस्थानादपाकृतः । ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा ।
 यस्यान्नेनावशेषेण जठरे म्रियते द्विजः । तां तां योनिं व्रजेद्विप्रो यस्यान्नमुपजीवति । ११०७
 ब्राह्मणत्वं शुभं प्राप्य दुर्लभं योऽवमन्यते । अभोज्यान्नानि वाऽश्राति स द्विजत्वात् पतते वै ।
 सुरापो ब्रह्महा शूद्रश्चैरो भगवतोऽशुचिः । स्वाध्यायवर्जितः पापो लुब्धो नैष्ठिकः शठः ।
 अव्रतो वृषलीभक्ता कुण्डाभी सोमविक्रयी । निहीनसेवी विप्रो हि पतते ब्रह्मयोनितः ।
 गुरुतल्पी गुरुद्वेषी गुरुकुत्सारतिष्ठ यः । ब्रह्मविद्यापि पतति ब्राह्मणे ब्रह्मवित्तमः ।
 रभिस्तु कर्मभिर्देवि शुभैराचरितैस्तथा । शूद्रो ब्राह्मणतां याति वैश्यः क्षत्रियतां व्रजेत् । ११०८
 शूद्रकर्माणि सर्वाणि यथान्यायं यथाविधि । शुश्रूषां परिचर्याञ्च ज्येष्ठे वर्णे प्रयत्नतः ।
 कुर्यादविमनाः शूद्रः सततं सत्पथे स्थितः । देवद्विजातिमत्कर्त्ता सर्वान्तिथ्यकृतव्रतः ।
 ऋतुकालाभिगामो च नियतो नियताशनः । चोच्येच्छाजनान्वेपी शेषान्नकृतभोजनः ।
 वृथामांसं न भुञ्जीत शूद्रो वैश्यत्वमर्हति । ऋतवागनहंवादी निर्द्वन्द्वः शमकोविदः ।
 यजते चैव यज्ञैश्च स्वाध्यायपरमः शुचिः । दान्तो ब्राह्मणमत्कर्त्ता सर्ववर्णबुभूक्षकः । ११०९
 गृहस्थव्रतमातिष्ठन् द्विकालकृतभोजनः । शेषाशी नियताहारो निष्काभो निरहंवदः ।
 अग्निहोत्रमुपासंश्च जुह्वानोऽथ यथाविधि । सर्वान्तिथ्यमुपातिष्ठन् शेषान्नकृतभोजनः ।
 चेताग्निमन्त्रविहितो वैश्यो भवति वै द्विजः । स वैश्यः क्षत्रियकुले शुचिर्महति जायते ।
 स वैश्यः क्षत्रियो जातो जन्मप्रभृति संस्कृतः । उपनीतो व्रतपरो द्विजो भवति सत्कृतः ।
 ददाति यजते यज्ञैः समृद्धैराप्तदक्षिणैः । अधीत्य स्वर्गमन्विच्छंस्तेताग्निशरणः सदा । १११०
 आर्त्तहस्तप्रदो नित्यं प्रजा धर्मेण पालयन् । सत्यः सत्यानि कुरुते नित्यं यः सुखदर्शनः ।
 धर्मदण्डेन निर्दण्डो धर्मकार्यानुशासकः । यन्त्रितः कार्यकरणैः षड्भागकृतलक्षणः ।
 याम्यधर्मान्न सेवेत स्वच्छन्देनार्थकोविदः । ऋतुकाले तु धर्मात्मा पत्नीमुपशयेत् सदा ।
 सदोपवासी नियतः स्वाध्यायनिरतः शुचिः । वहिष्कान्तरिते नित्यं शयानोऽग्निगृहे सदा ।